

## 3.6 SIVISTYSLAUTAKUNTA

Tilivelvolliset: rehtori ja sivistyslautakunnan jäsenet

### 3.6.1 Perusopetus

Tuusniemen yhtenäiskoulussa opetusta tarjotaan 0-9 luokkalaisille perusopetuksen piiriin kuuluville lapsille. Tuusniemen ja Kaavin välisen sopimuksen mukaan koulua käy huomattava määrä kaavilaisia oppilaita. Yhteistyö on sujunut hyvin ja on yhtenäiskoulun kehittämisen kannalta erinomainen vahvuus. Opetus on laadukasta ja keväällä 2017 peruskoulun päättäneet saivat kaikki jatko-opiskelupaikan.

Perusopetuksen toimintamenot olivat ensimmäisen vuosipuoliskon aikana selkeästi talousarviota suuremmat ja toisella puoliskolla on odotettavissa vielä suurempaa menojen kasvua. Talousarviossa ei olla onnistuttu täysin ennakoimaan lisääntyneen oppilasmäärän aiheuttamia kustannuksia. Oppilasmäärän kasvu on koulun toiminnan ja opetuksen laadun takaamisen kannalta erittäin myönteistä. Samalla kustannukset ovat kuitenkin myös kasvaneet enemmän kuin pelkän lisääntyneen opetuksen aiheuttamana. Lisäopetustunteja on myös pitänyt tarjota arvioitua enemmän. Oppilasmäärän kasvu on lisännyt myös kuljetus-, ruokailu- ja opiskelutarvikekustannuksia. Erityisopetusta, oppilashuoltoa ja avustajien käyttöä on myös täytynyt lisätä.

Uuden opetussuunnitelman käyttöönotto on myös lisännyt menoja monin tavoin. Alakoululuokat noudattavat jo kaikki uutta opetussuunnitelmaa, mutta opetusmateriaalien ja -välineiden päivittäminen sen mukaiseksi jatkuu vielä muutaman vuoden ajan. Vanhemmat ikäluokat siirtyvät uuden opetussuunnitelman piiriin vaiheittain ja tämä aiheuttaa vaatimuksia oppimateriaalien ajanmukaistamiseen koko siirtymäkauden ajan. Nykyaikaisen opetuksen edellyttämä sähköisten oppimisympäristöjen käyttöönotto ja kehittäminen nostavat pysyvästi perusopetuksenkin kustannuksia.

Vuoden toisella puoliskolla perusopetuksessa on aloittanut kokonaan uusi opetusryhmä, joka on osassa oppiaineita jaettava myös pienempiin ryhmiin. Tämä kasvattaa tuntikehystä ja palkkakustannuksia. Oppilasmäärän kasvu näkyy myös lisääntyneenä oppimisen tuen tarpeena, jota täyttämään kouluun on palkattu erityisopettaja ja opintoavustaja. Perusopetuksen lakisääteisen tehtävän laadukas suorittaminen edellyttää noin 250 000€ lisärahoitusta loppuvuodelle 2017.

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 1-6 kk 2016	Talousarvio 2017	Muutokset 2017	TA muutosten jälkeen	Toteutuma 1-6 kk	Käyttö %
Toimintatulot	189.249	279.200	-	279.200	191.626	68,6
Toimintamenot	-1.311.675	-2.619.830	-	-2.619.830	-1.384.455	52,8
Toimintakate (netto)	-1.122.426	-2.340.630	-	-2.340.630	-1.192.829	51,0
Laskennalliset kustannukset						
Poistot	-74.790	-114.100	-	-114.100	-57.054	50,0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-1.197.216	-2.454.730	-	-2.454.730	-1.249.883	50,9

### 3.6.2 Lukio

Tuusniemen lukio on pieni ja moneen muuttuva maalaislukio, jonka vahvuuksiin kuuluu valmius hyvin erilaisten opiskelijoiden yksilölliseen opetukseen. Tästä osoituksena Tuusniemen lukio sijoittui

valtakunnalliseen kärkeen STT:n lukiovertailussa, jossa ylioppilastutkintomenestystä verrataan lukiolaisten lähtötasoon. Lähtötaso saatiin syksyllä 2014 lukion aloittaneiden peruskoulun päättötodistusten lukuaineiden keskiarvosta ja sitä verrattiin kevään 2017 neljän pakollisen ylioppilaskokeen tuloksiin lukioittain. Tässä vertailussa Tuusniemen lukio sijoittui kahdeksanneksi ja YLE:n vertailussa, jossa huomioitiin ainoastaan pakollisten aineiden keskiarvo, sijalle 92.

Lukio aloitti uuteen opetussuunnitelmaan siirtymisen viime vuonna ja saattaa muutoksen loppuun lukuvuonna 2018-2019. Prosessi on lisännyt, ja tulee lisäämään, lukion toimintamenoja jonkin verran. Samaan aikaan toteutettava siirtyminen sähköisiin ylioppilaskirjoituksiin kasvattaa myös kustannuksia. Nämä prosessit ovat näkyneet toimintamenojen kasvuna talousarviokauden alkupuoliskolla ja näkyvät edelleen tulevaisuudessa. On todennäköistä, että lukio tulee tarvitsemaan lisärahoitusta toimintaansa vuoden jälkipuoliskolla. Toimintaa pyritään kuitenkin sopeuttamaan niin, että rahoitustarve on mahdollisimman pien ja mahdollisesti tulosyksikköjen välillä sovittavissa.

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 1-6 kk 2016	Talousarvio 2017	Muutokset 2017	TA muutosten jälkeen	Toteutuma 1-6 kk	Käyttö %
Toimintatulot	20.491	20.000	-	20.000	19.270	96,3
Toimintamenot	-317.320	-634.023	-	-634.023	-324.301	51,1
Toimintakate (netto)	-296.829	-614.023	-	-614.023	-305.032	49,7
Laskennalliset kustannukset						
Poistot	-24.000	-50.000	-	-50.000	-25.002	50,0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-320.829	-664.023	-	-664.023	-330.034	49,7

### 3.6.3 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen piiriin kuuluu alle kouluikäisten kunnallisen ja yksityisen päivähoiton lisäksi koululaisten aamu- ja iltapäivähoito sekä kotihoidontuki.

Varhaiskasvatusta on tarjottu hoitajan kotona tapahtuvana hoitona ja ryhmäperhepäivähoitokodeissa sekä kirkonkylällä että Tuusjärvellä. Esikoululaisille ja koululaisille (1.–2.lk) on tarjolla aamu- ja iltapäivähoitoa koulun läheisyydessä olevissa toimitiloissa tai ryhmäperhepäiväkodissa Tuusjärvellä. Varhaiskasvatuksen piirissä on tällä hetkellä 63 lasta.

Ulkopaikkakuntalaisia lapsia on ollut hoidossa 2.

Lasten hoidon tarve on vähentynyt kirkonkylällä ja Tuusjärvellä päinvastoin. Tämän johdosta on yksi kotona olevista hoitajista siirretty toistaiseksi sekä Tuusjärven ryhmikseen että koululaisten kerhoon. Ilta- ja viikonloppuhoito on keskitetty kirkonkylän ryhmikseen.

Hoitajien vuosilomat on myönnetty niin, ettei sijaisia ole tarvinnut palkata. Samoin kotona olevien hoitajien ylityöt on annettu vapaana.

Sairauspoissaolopäiviä 20.

### Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 1-6 kk 2016	Talousarvio 2017	Muutokset 2017	TA muutosten jälkeen	Toteutuma 1-6 kk	Käyttö %
Toimintatulot	70.238	124.200	-	124.200	71.318	57,4
Toimintamenot	-415.879	-827.902	-	-827.902	-357.958	43,2
Toimintakate (netto)	-345.641	-703.702	-	-703.702	-286.639	40,7
Laskennalliset kustannukset						
Poistot	-28.002	-55.000	-	-55.000	-27.498	50,0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-373.643	-758.702	-	-758.702	-314.137	41,4

=valtuustoon nähden sitovat erät

### 3.6.4 Kirjasto

Tuusniemen kirjasto on Kuopion kaupungin hallinnoima lähikirjasto. Kirjasto toimii Tuusniemen kunnan omistamassa kiinteistössä. Tuusniemen kunnan haja-asutusalueella asuville järjestetään kirjastoauto-palveluja Koillis-Savon kirjastoautolla. Kirjastohenkilöstö on Kuopion kaupungin palveluksessa.

Kirjastolain (1998/904) mukaan kunnan tehtävänä on kirjasto- ja tietopalvelujen järjestäminen. Yleisen kirjaston tehtävänä on mm. tukea elinikäistä oppimista ja itsensä kehittämistä sekä tarjota aineistoa elämyksiin, kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen ja verkkoasiointiin. Yhteiskunnan digitalisoitumisessa kirjastolla on mahdollisuus toimia siltana kansalaisten ja digitalisoitumisen välillä. Kirjasto tarjoaa sekä painettua että digitaalista aineistoa verkkoyhteyksineen, yhteisiä tiloja sekä asiantuntemusta ja tietopalvelua. Kirjasto lisää tasa-arvoa ehkäisemällä tiedollista syrjäytymistä. Kirjaston palveluja kehitetään asiakaskunnan ja toimintaympäristön tarpeet ja toiveet huomioiden.

Tuusniemen kirjaston sijainti tukee koulukeskuksen oppilaiden ja työvoiman kirjastopalveluiden saatavuutta.

Vuosittain seurattavien mittareiden tavoitetaso asetetaan vastaamaan koko Suomen lähes samansuuruisten (2600 – 3200 as) maaseutumaisten kuntien kirjastojen keskimääräisiä tunnuslukuja edelliseltä toimintavuodelta. Tunnusluvut ovat haettavissa suomen yleisten kirjastojen tilastoista <http://tilastot.kirjastot.fi/>

#### TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

##### Valtuuston hyväksymät strategiset tavoitteet

Talousarviovuoden 2017 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso/Toteuma 1-6
Kirjastoaineiston lainaus	Lainat/as	16 / 10,6
Kirjaston asiakaskäynnit	Käynnit/as	10 / 5,1
Ajantasainen ja uudistuva aineisto	Kirjashankinnat/1000 as	500 / 209 *
Riittävät aukioloajat	Aukiolotunnit/viikko	30 / 30

=valtuuston nähden sitovat tavoitteet ja mittarit

\* suurin osa tilatuista kirjoista ilmestyy syksyn aikana, joten tavoite saavutetaan vuoden loppuun mennessä.

Kirjaston palvelutaso on isäntäkuntasopimuksen mukainen taso lukuun ottamatta omaa varausjonoa, joka ei ohjelmistovaihdoksesta 6/2015 johtuen ollut enää teknisesti mahdollista toteuttaa, joten Tuusniemen kirjasto on yhteisessä varausjonossa kaikkien Kuopion kaupunginkirjastojen kanssa.

Kirjaston tilat ja muut puitteet ovat asianmukaiset. Alueellinen yhteistyö on toimivaa. Keskeiset palvelutekijät ovat riittävä aukiolo ja kokoelman kehittämisen mahdollistava hankintamääräraha.

Lainaustilastot ovat hieman yli valtakunnallisen keskiarvon ja asiakaskäynnit keskiarvoa.

Tuusniemen kirjastossa noudatetaan Kuopion kaupunginkirjaston käytösääntöjä ja maksuja.

Kirjastotoiminnan lisäksi kirjastossa on säännöllisesti näyttelytoimintaa, alkuvuonna oli kaikkiaan 13 näyttelyä.

#### Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 1-6 kk 2016	Talousarvio 2017	Muutokset 2017	TA muutosten jälkeen	Toteutuma 1-6 kk	Käyttö %
Toimintatulot	-	-	-	-	-	-
Toimintamenot	-107.040	-206.400	-	-206.400	-103.455	50,1
Toimintakate (netto)	-107.040	-206.400	-	-206.400	-103.455	50,1
Laskennalliset kustannukset						
Poistot	-8.250	-16.200	-	-16.200	-8.100	50,0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-115.290	-222.600	-	-222.600	-111.555	50,1

=valtuustoon nähden sitovat erät

### 3.6.5 Kansalaisopisto

Kuopion kansalaisopisto tuottaa kansalaisopistopalvelut Tuusniemellä järjestäen vapaan sivistystyön opetusta kymmenessä toimipaikassa. Tavoiteltava kokonaistuntimäärä kalenterivuodelle 2017 on ollut 2700 tuntia. Tuntien toteuma on keväällä 2017 ollut 1 361,22 tuntia. Syksylle 2017 on suunniteltu opetusta 1 363,37 tuntia. Kalenterivuodelle 2017 arvio tuntitoteumasta on 2 737,92 tuntia.

Lukuvuosivertailut:

syksy 2014 / 1 238,27 h ja kevät 2015 / 1 327,23 h, yht. 2565,50 tuntia.

syksy 2015 / 1 169,88 h ja kevät 2016 / 1 358,37 h, yht. 2528,25 tuntia.

syksy 2016 / 1 208,49 h ja kevät 2017 / 1 361,22 h, yht. 2569,71 tuntia.

Netto-opiskelijamäärä on vuodelle 2017 449 (15.8.2017), josta miehiä 127.

Kevään 2017 osalta netto-opiskelijamäärä oli 412, josta miehiä 117, vastaavasti keväällä 2016 netto-opiskelijamäärä oli 343 (miehiä 79). Kevään 2017 netto-opiskelijamäärässä on nousua edelliseen kevääseen verrattuna ja tavoitteena ollut miesten osuuden nousu näyttäisi toteutuvan.

Toimintakatteessa on huomioitava, että uuden sopimuksen mukaan Kuopio tilittää sopimuskunnille valtionosuudet, opetuksesta tuloutuneet kurssimaksut ja muut mahdolliset tulot kaksi kertaa vuodessa lukukausien päättyessä. Hallinnolliset kustannukset laskutetaan neljä kertaa vuodessa ja opetuksen kustannukset kuukausittain. Näin ollen toimintakate kansalaisopiston osalta ei ole täysin ajantasainen.

#### Talous

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 1-6 kk 2016	Talousarvio 2017	Muutokset 2017	TA muutosten jälkeen	Toteutuma 1-6 kk	Käyttö %
Toimintatulot	66.048	129.000	-	129.000	60.628	47,0
Toimintamenot	-125.471	-250.084	-	-250.084	-106.033	42,4
Toimintakate (netto)	-59.423	-121.084	-	-121.084	-45.405	37,5
Laskennalliset kustannukset						
Poistot	-	-	-	-	-	-
Tehtävän kokonaiskustannukset	-59.423	-121.084	-	-121.084	-45.405	37,5

=valtuustoon nähden sitovat erät

### 3.6.6 Vapaa-aikapalvelut

Vapaa-aikatoimen järjestämät tapahtumat ovat toteutuneet tavoitteiden mukaisesti. Edellisenä vuotena aloitettua etsivää nuorisotyötä jatkettiin 1 pv/viikko. Nuorisovaltuuston toiminta on säilynyt aktiivisena.

Talouden osalta ensimmäisen vuosipuolikkaan kokonaiskustannukset eivät ole tasapainossa talousarvion suhteen. Ylitys johtuu pitkälti liikuntapaikkojen talvikunnossapidon kustannuksista. Myös järjestöjen avustukset on maksettu kokonaisuudessaan alkuvuonna. Vapaa-aikatoimen määrärahat riittänevät talousarvion mukaisesti.

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 1-6 kk 2016	Talousarvio 2017	Muutokset 2017	TA muutosten jälkeen	Toteutuma 1-6 kk	Käyttö %
Toimintatulot	11.203	11.500	-	11.500	13.788	119,9
Toimintamenot	-101.903	-211.761	-	-211.761	-128.969	60,9
Toimintakate (netto)	-90.700	-200.261	-	-200.261	-115.181	57,5
Laskennalliset kustannukset						
Poistot	-38.532	-77.330	-	-77.330	-38.664	50,0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-129.232	-277.591	-	-277.591	-153.845	55,4

### 3.6.7 Sivistyslautakunta yhteensä

Toimiala kokonaisuudessaan tarjoaa monipuolisia palveluja kuntalaisille ja on ensimmäisen vuosipuoliskon aikana onnistunut varsin hyvin asetetuissa tavoitteissa. Sivistystoimi jatkaa työtään luottavaisena myös loppuvuoden ajan.

Sivistyslautakunnan toimintakate on pysynyt talousarviossa ensimmäisen vuosipuoliskon aikana. Erot tulosityksikköjen välillä ovat kuitenkin suuria ja osa luvuista tulojen ja menojen vuosittaisen ajoittumisen vuoksi harhaanjohtavia. Etenkin perusopetuksen toimintamenojen toteuma vaatii toimenpiteitä, koska on odotettavissa toimintamenojen vielä kasvavan loppuvuoden aikana. Perusopetus on lisäksi tulosalueen suurin tulosityksikkö. Tulosityksiköistä varhaiskasvatus on ainoa, josta voi olla mahdollista siirtää jotain koko toimialan odotettavan vajeen osittaiseksi rahoitukseksi. Sivistyslautakunnan toiminnan kannalta olennainen lisärahoituksen tarve on noin 200 000€.

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP 1-6 kk 2016	Talousarvio 2017	Muutokset 2017	TA muutosten jälkeen	Toteutuma 1-6 kk	Käyttö %
Toimintatulot	357.229	563.900	-	563.900	356.629	63,2
Toimintamenot	-2.379.288	-4.750.000	-	-4.750.000	-2.405.171	50,6
Toimintakate (netto)	-2.022.059	-4186.100	-	-4.186.100	-2.048.541	48,9
Laskennalliset kustannukset						
Poistot	-173.574	-312.630	-	-312.630	-156.318	50,0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-2.195.633	-4.498.730	-	-4.498.730	-2.204.859	49,0